

Міністерство освіти і науки України
Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова

“ЗАТВЕРДЖЕНО”

на засіданні Вченої ради

ІПТУ імені М.П.Драгоманова

“30” серпня 2022 р.

Протокол № 1

Проректор з навчально-

методичної роботи

проф. Вернидуб Р. М.

Verhnydub R.M.

ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

АКАДЕМІЧНА КУЛЬТУРА

для освітніх програм
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Шифр за навчальним планом ЗП06

Київ 2022

Розробники програми:

- Свириденко Д. Б.** доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри ЮНЕСКО з наукової освіти соціально-правового факультету НПУ імені М. П. Драгоманова
- Бех Ю. В.** доктор філософських наук, професор, професор кафедри управління, інформаційно-аналітичної діяльності та свроінтеграції соціально-правового факультету НПУ імені М. П. Драгоманова
- Григоренко І. В.** кандидат філологічних наук, доцент/ спеціаліст права, викладача правознавства; член комісії з академічної етики факультету української філології та літературної творчості імені Андрія Малишка НПУ імені М. П. Драгоманова
- Задорожна О. М.** кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри ЮНЕСКО з наукової освіти соціально-правового факультету НПУ імені М. П. Драгоманова
- Лішницька І. М.** кандидат філологічних наук, доцент, голова комісії з академічної етики факультету української філології та літературної творчості імені Андрія Малишка НПУ імені М. П. Драгоманова
- Мордоус І. О.** кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри ЮНЕСКО з наукової освіти соціально-правового факультету НПУ імені М. П. Драгоманова
- Севастюк М. С.** кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та методики початкового навчання педагогічного факультету НПУ імені М. П. Драгоманова
- Семеренко Г. В.** кандидат філологічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки і методики навчання української й іноземних мов педагогічного факультету НПУ імені М. П. Драгоманова

Рецензенти:

Терепищий Сергій Олександрович – доктор філософських наук, професор, професор кафедри соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики історико-філософського факультету, голова Ради молодих вчених НПУ імені М.П. Драгоманова

Власенко Федір Павлович – кандидат філософських наук, доцент, завідувач кафедри філософії гуманітарних наук КНУ імені Тараса Шевченка

Обговорено та рекомендовано до видання на засіданні Науково-методичної ради НПУ імені М. П. Драгоманова «29» серпня 2022 р., протокол № 10

Голова НМР

_____

Роман ВЕРНИДУБ

I. Пояснювальна записка

Програма нормативної навчальної дисципліни *«Академічна культура»* складена відповідно компетентнісних вимог підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти з усіх галузей та спеціальностей в Національному педагогічному університеті імені М. П. Драгоманова.

Предмет вивчення навчальної дисципліни – формування свідомого і активного члена академічної спільноти, що передбачає формування знань про корпоративну культуру в Університеті (норми, правила поведінки), відповідальність студента за якість свого навчання, свої дії та рішення, а також засвоєння знань відповідального та ефективного проведення наукових досліджень.

Міждисциплінарні зв'язки. Змістове наповнення освітнього компонента *«Академічна культура»* базується на компетентнісному потенціалі, сформованому в рамках Державного стандарту базової освіти, та дозволить розпочати трансформування знанневої складової у площину культурного освоєння отриманої наукової інформації. В цьому випадку важливими стануть міждисциплінарні зв'язки як з дисциплінами циклу загальної підготовки бакалаврів (зокрема, українська культура, історія української державності, філософія, громадянська освіта та основи демократії, цифрові технології тощо), так і з дисциплінами циклу професійного спрямування. В контекстному забезпеченні освітній компонент *«Академічна культура»* є підґрунтям задля подальшого набуття загальних компетентностей дослідницького характеру, які, за умови продовження навчання на другому (магістерському) рівні вищої освіти, отримують поглиблення під час опанування ОК *«Організація наукових досліджень»*.

Мета та завдання навчальної дисципліни. Метою викладання навчальної дисципліни *«Академічна культура»* є формування у здобувачів цілісної системи знань про академічну культуру як складову академічного середовища університету через ознайомлення із цінностями драгоманівської спільноти, поняттями академічної комунікації, академічної доброчесності та інтелектуальної власності в академічній культурі закладів вищої освіти, основами організації наукових досліджень.

Основними завданнями вивчення дисципліни *«Академічна культура»* є:

- розкриття змісту поняття «академічна культура» як єдності цінностей, норм, моделей поведінки в університетській спільноті;
- з'ясування сучасних трендів розвитку академічної культури її ціннісних складових;
- формування уявлень про академічну комунікацію в освітньому середовищі закладу вищої освіти;
- розуміння змісту понять «академічна доброчесність» та «інтелектуальна власність»;
- засвоєння основ формування культури наукової комунікації, спілкування в освітньо-науковому середовищі та правил підготовки наукових текстів;

- набуття знань про специфіку вибору теми наукового дослідження, особливості підготовки наукових текстів (тез, доповідей, статей, рефератів есе тощо);
- формування вмінь визначати категоріальний апарат дослідження, його наукову та практичну цінність;
- розвиток практичних навичок і умінь працювати з різноманітними джерелами, науковою літературою, будувати та структурувати наукові тексти, готуватися до участі у наукових конференціях та диспутах.

Основні результати навчання і компетентності згідно з вимогами освітньо-професійної програми:

№ з/п	Результати навчання	Компетентності
1.	<p>Використовувати основні принципи академічної культури в Україні та в міжнародній освітньо-науковій сфері; орієнтуватися у системі нормативно-правових актів, що регулюють академічну доброчесність науковця</p> <p>Орієнтуватися в основах законодавства України, що регулює відносини щодо інтелектуальної власності</p> <p>Визначати нормативні акти і положення, що підлягають застосуванню у конкретній ситуації, пов'язаній із інтелектуальною власністю</p> <p>Доступно й аргументовано пояснювати сутність документів (загальнонаціональних та локальних), що здійснюють законодавче регулювання інтелектуальної власності, авторського та суміжних прав</p> <p>Здійснювати аналіз наукових джерел, інтерпретувати та структурувати їх з урахуванням доцільних методологічних принципів, аргументувати вибір прийомів і методів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних</p> <p>Застосовувати основні принципи організації наукових досліджень, жанри та форми наукової комунікації, дотримуючись принципів академічної доброчесності</p> <p>Володіти науковою мовною культурою та комунікативними стратегіями</p> <p>Планувати, організовувати, здійснювати і</p>	<p>Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина</p> <p>Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації</p> <p>Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій</p> <p>Здатність проведення досліджень на належному рівні</p> <p>Здатність генерувати нові ідеї (креативність)</p> <p>Уміння здійснювати міжособистісне спілкування і взаємодію з урахуванням специфіки академічного середовища</p>

<p>презентувати дослідження в конкретній галузі; поєднувати ключові види умінь та навичок щодо діяльності у сфері інтелектуальної власності</p> <p>Вміти здійснювати комунікацію з урахуванням набутих знань про ціннісні засади, норми, моделі поведінки в академічному середовищі</p>	
---	--

*фахові компетентності спеціальності/освітньої програми прописуються в робочій програмі

II. Орієнтовний тематичний план

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 3 кредити ЄКТС (90 годин).

№з/п	Назви модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)				
		Аудиторні	Лекції	Семінарські/практичні	Лабораторні	СРС
1	Модуль 1. Академічна культура як освітнє явище					
1.1	Ціннісні засади академічної культури	2	2			8
1.2	Академічна комунікація	4	2	2		6
1.3.	Культура спілкування і мовлення в академічному середовищі	4	2	2		6
	Разом за модуль 1	10	6	4		20
2	Модуль 2. Академічна доброчесність та інтелектуальна власність в академічній культурі університетів					
2.1	Ключові поняття проблематики академічної доброчесності та інтелектуальної власності	4	2	2		6
2.2	Дотримання права інтелектуальної власності як прояв академічної доброчесності	4	2	2		6
2.3.	Університетські практики дотримання академічної доброчесності	4	2	2		6
	Разом за модуль 2	12	6	6		18
3	Модуль 3. Основи методології наукових досліджень					
3.1	Види науково-організаційної діяльності здобувачів вищої освіти	4	2	2		6
3.2	Понятійний апарат методології студентських наукових досліджень	4	2	2		6
3.3.	Академічне письмо	4	2	2		6
	Разом за модуль 3	12	6	6		18
	Разом:	34	18	16		56

III. Зміст навчальної дисципліни за модулями і темами:

МОДУЛЬ 1. АКАДЕМІЧНА КУЛЬТУРА ЯК ОСВІТНЄ ЯВИЩЕ

1.1. Ціннісні засади академічної культури

«Ідея університету» як концептуальна основа академічної культури. Академічна культура як єдність цінностей, норм, моделей поведінки, та їх практичних результатів. Гуманізм як академічна традиція української та європейської вищої освіти. Гуманізм М.П. Драгоманова як основа академічної культури. Цінності, норми та правила поведінки в академічному середовищі. Академічна свобода та демократія в структурі академічної культури. Сучасні тренди розвитку академічної культури.

1.2. Академічна комунікація

Організаційна культура університету та культура особистості. Структура та рівні академічної культури. Соціальна згуртованість університетської спільноти та її чинники. Психолого-педагогічні аспекти академічної комунікації. Українські реалії та перспективи мультикультурної академічної культури. Інституційні форми забезпечення академічної культури (структура університету (деканат, кафедра тощо), студентські органи самоврядування, наукове товариство студентів та аспірантів, профспілка тощо). Етичні принципи академічної комунікації на суб'єкт-суб'єктній, гуманістичній основі. Академічна культура у викликах онлайн-освіти.

1.3. Культура спілкування і мовлення в академічному середовищі

Науковий стиль мовлення. Усна й писемна форми наукового стилю. Культура мовлення, мовленнєвий етикет як компонент комунікації. Усне мовлення. Публічний виступ, презентація, доповідь: єдність форми і змісту; вербальна й невербальна складові. Навички академічної дискусії, полеміки. Писемне мовлення. Основні жанри наукового мовлення: монографія, стаття, есе, курсова робота, курсовий проект, дипломна робота, дисертація, підручник, посібник, реферат, тези, анотація (довідкова й рекомендаційна анотація, загальна й аналітична рекомендація), рецензія, лекція, огляд, дослідницька пропозиція, тези тощо.

МОДУЛЬ 2. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ТА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ В АКАДЕМІЧНІЙ КУЛЬТУРІ УНІВЕРСИТЕТІВ

2.1. Ключові поняття проблематики академічної доброчесності та інтелектуальної власності

Українське законодавство у сфері дотримання академічної доброчесності та інтелектуальної власності. Форми порушень академічної доброчесності учасниками освітнього процесу. Інтелектуальна власність та проблема плагіату. Захист інтелектуальної власності педагогічного працівника та проблеми охорони інтелектуальної власності у сфері освіти в інформаційному суспільстві та мережі Інтернет. Об'єкти інтелектуальної власності в галузі науки, освіти, літератури,

мистецтва тощо. Світовий рух відкритого доступу до результатів дослідження та його виклики.

2.2. Дотримання права інтелектуальної власності як прояв академічної доброчесності

Загальні правила використання об'єктів інтелектуальної власності в академічній сфері. Види та способи порушення авторського права. Плагіат як форма порушення авторського права. Плагіат як явище: причини та передумови виникнення. Види та форми плагіату, його типологізація (репайт, мозаїчний плагіат тощо). Самоплагіат. Причини порушення студентами правил академічної доброчесності та правові наслідки. Поняття етики наукових досліджень: коректність дослідника, обов'язки його наукового керівника, роль рецензентів та фахової спільноти. Дослідження плагіату в університетах Європи.

2.3. Університетські практики дотримання академічної доброчесності

Положення НПУ імені М.П.Драгоманова щодо академічної доброчесності. Органи забезпечення академічної доброчесності в структурі університету. Сервіси з пошуку текстових збігів: види програм, алгоритми виявлення запозичень, кваліфікація виявлених текстових збігів. Нормативно-правові документи (загальнонаціональні та локальні), що регулюють принципи академічної доброчесності в Україні. Відповідальність за порушення принципів академічної доброчесності та етики в Україні та у світі.

МОДУЛЬ 3. ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

3.1. Види науково-організаційної діяльності здобувачів вищої освіти

Загальна характеристика науково-організаційної роботи здобувачів вищої освіти. Навчально-дослідна та науково-дослідна робота студентів. Основні види наукової роботи, їх структура та специфіка (реферат, курсова робота, есе, тези участі у конференції, доповідь на конференцію, наукова стаття, кваліфікаційна бакалаврська та магістерська робота тощо). Організаційний супровід наукових досліджень студентів. Наукові гуртки, наукові семінари.

3.2. Понятійний апарат методології студентських наукових досліджень

Наукове дослідження як особлива форма пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти. Сутність та процес проведення наукового дослідження. Характер та зміст дослідження в освітній галузі. Вибір теми наукового дослідження, обґрунтування її актуальності. Категоріальний апарат дослідження (актуальність, мета, завдання, об'єкт, предмет тощо). Специфіка оформлення теоретичних та емпіричних досліджень (із врахуванням спеціалізації). Презентація як форма оприлюднення результатів дослідження

3.3. Академічне письмо

Вміння змістовно викладати результати досліджень. Огляд правил оформлення джерел. Правила оформлення результатів наукових досліджень студентів (лапки, цитати, таблиці, малюнки, діаграми тощо). Особливості наукової стилістики. Академічне письмо як IMRAD (вступ, методи, результати,

та дискусія (висновки)). Список літератури та джерельна база наукового дослідження. Правила цитування й оформлення покликань. Бібліографічний пошук. Укладання бібліографії дослідницької роботи. Каталоги. Пошук інформації в Інтернеті. Практичні поради щодо організації пошуку: мета та завдання інформаційного пошуку; типи та види пошуку (повнотекстовий пошук, пошук за метаданими, пошук зображень, адресний пошук, фактографічний пошук тощо). Сервіси для полегшення укладання бібліографії, бібліографічні менеджери (збирання, зберігання, організації, форматування інформації): EndNote, Zotero, Mendeley та інші. Правила транслітерування власних назв.

IV. Засоби діагностики успішності навчання. Контроль академічної успішності засвоєння здобувачами вищої освіти матеріалу навчального курсу здійснюється на основі діючого в університеті «Положення про організацію освітнього процесу у Національному педагогічному університеті імені М. П. Драгоманова (нова редакція)», затвердженого 22.12.2021 р., та «Порядку контролю якості і знань студентів Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (нова редакція)», затвердженого 27.05.2021 р.

Система оцінювання навчально-творчих досягнень здобувачів вищої освіти з навчального курсу охоплює поточну успішність з урахуванням присутності, рівня активності на заняттях, якості виступів, повідомлень й підготовки колективних та індивідуальних творчих завдань, передбачає проведення модульних тестів та підсумкові показники якості письмових відповідей студентів на питання екзаменаційних білетів. Конкретні види і форми контрольних заходів визначаються в залежності від спеціальності/освітньої програми здобувачів вищої освіти та прописуються в робочій програмі курсу. Оцінювання студента відбувається від 0 до 60 балів за результатами поточного та модульного контролю, та до 40 балів за екзаменаційну роботу. Оцінка за курс в цілому є сумою балів за поточний та модульний контроль та екзаменаційну роботу.

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюється за прийнятою в університеті 100-бальною шкалою, яка відповідно переводиться в національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу ЄКТС. Відповідність шкал оцінювання та критеріїв визначення рівнів досягнень студентів показано в таблиці 1.

Таблиця 1

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Статистичний розподіл позитивних оцінок*	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
			для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
5%	90 – 100	A	відмінно	зараховано
10%	80-89	B	добре	
35%	70-79	C		
30%	65-69	D	задовільно	
20%	60-64	E		
	35-59	FX	незадовільно з	не зараховано з

			МОЖЛИВІСТЮ ПОВТОРНОГО СКЛАДАННЯ	МОЖЛИВІСТЮ ПОВТОРНОГО СКЛАДАННЯ
	0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

При контролі успішності викладач враховує всі види робіт та критерії оцінювання з урахуванням особливостей навчальної дисципліни, обсягу годин, відведених навчальним планом, контингенту здобувачів. Критерії оцінювання, види робіт форми контролю доводяться до здобувачів на початку викладання навчальної дисципліни.

Форми та методи підсумкового контролю: письмовий екзамен / екзамен з використанням системи дистанційного навчання MS Moodle.

V. Форма підсумкового контролю успішності навчання – екзамен.

VI. Інформаційні джерела для вивчення курсу

Основні:

1. Вітченко А. О. *Основи наукових досліджень у вищій школі*: [підручник]. Київ: Ямчинський О. В. [вид.], 2020. 270 с.
2. Гомілко О.Є. *Ідея університету* [Електронний ресурс]. Філософія освіти : навчальний посібник / за наук. ред. академіка В. П. Андрущенка [та ін.]. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. С. 252-268. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/23710/Filosofia%20Osvity.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
3. *До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності: лист Міністерства освіти і науки України від 20 травня 2020 р. № 1/9-263* [Електронний ресурс]. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/do-pitannya-uniknennya-problem-i-pomilok-u-praktikah-zabezpechennya-akademichnoyi-dobrochesnosti>.
4. *Закон України "Про освіту" 2145-VIII, редакція від 06.04.2022 р.* [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
5. *Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності: лист Міністерства освіти і науки України від 23.10.2018 р. № 1/9-650* [Електронний ресурс]. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2018/10/25/recomendatsii.pdf>
6. *Основи академічного письма: методичні рекомендації та програма курсу* / укл. : Н. Шліхта, І. Шліхта; Проект сприяння академічній доброчесності в Україні. Київ: [б.в.], 2016. 61 с.
7. *Основи наукових досліджень: навч. посіб.* Київ : Вид-во Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова, 2020. 73 с.
8. *Положення про студентське самоврядування в Національному педагогічному університеті імені М.П.Драгоманова.* 2014. [Електронний ресурс]. URL: <http://www.npu.edu.ua/images/file/conf/fajly/Polozhennya-1.pdf>
9. *Презентація наукових результатів: навч. посіб.* / Сусліков Л. М., Студеняк І. П. ; ДВНЗ "Ужгород. нац. ун-т". Ужгород : Говерла, 2019. 298 с.
10. *Розширений глосарій термінів та понять ст. 42 "Академічна доброчесність" Закону України "Про освіту" (від 5 вересня 2017 р.): лист Міністерства освіти і науки України від 23.10.2018 р. № 1/9-650.* [Електронний ресурс]. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2018/10/25/glyusariy.pdf>

11. Семеног О. М. *Академічна культура дослідника: європейський та національний контексти = Researcher's Academic Culture: European and National Contexts* : навч. посіб.; Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка, "Erasmus+ ", Programme of the European Union, EurDocs, програма модуля Жана Моне (2018-2021). Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2021. 215 с.
12. Семеног О.М. *Культура наукової української мови: навч. посіб.* К.: ВЦ «Академія», 2012. 216 с. (Серія «Альма-матер»).
13. Синєокий О.В. *Інформаційне право України та електронне право високих технологій (електронний курс лекцій українською мовою)*. [Електронний ресурс]. Запоріжжя : ЗНУ, 2010. 215 с. URL: www.nbuuv.gov.ua/books/2010/10sovipu.pdf
14. Хоружий Г. Ф. *Академічна культура: цінності та принципи вищої освіти: монографія*. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан, 2012. 318 с. [Електронний ресурс]. URL: <https://bohdan-books.com/upload/iblock/714/71427a550cbe39f520325c1ea5a5d970.pdf>.
15. Цибульов П.М. *Основи інтелектуальної власності*. К.: "Інст. інтел. власн. і права", 2005. 112 с.
16. *Що потрібно знати про плагіат: посібник з академічної грамотності та етики для "чайників"* / уклад. О. О. Гужва; Інститут соціально-гуманітарних досліджень. Харків: Харківський національний університет ім. В. ІІ. Каразіна, 2016. 72 с. [Електронний ресурс]. URL: https://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/7681/1/%d0%a9%d0%9e%20%d0%9f%d0%9e%d0%a2%d0%a0%d0%86%d0%91%d0%9d%d0%9e%20%d0%97%d0%9d%d0%90%d0%a2%d0%98%20%d0%9f%d0%a0%d0%9c%20%d0%9f%d0%9b%d0%90%d0%93%d0%86%d0%90%d0%a2_books_ac-gr.pdf.
17. Brick J., Herke M. & Wong D. *Academic Culture: A Student's Guide to Studying at University*. Bloomsbury Publishing, 2020.
18. *Communication Skills for University Success. The University of Sydney Course at the Coursera Platform* [Electronic resource]. URL: <https://www.coursera.org/learn/communication-skills>
19. Wolfe J., Britt C. & Poe Alexander K.. Teaching the IMRaD Genre: Sentence Combining and Pattern Practice Revisited. *Journal of Business and Technical Communication*, 25(2), 2011. 119–158. [Electronic resource]. URL: <https://doi.org/10.1177/1050651910385785>
20. *Writing in the Sciences. The University of Stanford Course at the Coursera Platform* [Electronic resource]. URL: <https://www.coursera.org/learn/sciwrite>

Додаткова:

21. *Академічна доброчесність студента як чинник формування громадянського суспільства – Academic student's integrity as a factor of civil society formation* . матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. студентів та молодих учених, 1-2 берез. 2018 р. / [відп. ред. Н. І. Зорій]; Вищ. держ. навч. закл. України "Буковин. держ. мед. ун-т", Студент. рада БДМУ. Чернівці : БДМУ, 2018. 239 с.
22. *Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених: кол. моногр.* / заг. ред.: Н. Г. Сорокіна, А. Є. Артюхов, І. О. Дегтярєва. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2017. 169 с.
23. *Академічна культура дослідника в освітньому просторі: європейський та національний досвід: збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Суми, 16-17 травня 2019 року) / за ред. О. М. Семеног. Суми : Видавництво СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2019. 220 с. [Електронний ресурс]. URL: https://jmm.ssru.edu.ua/images/artical/konferencii/Material/Zbirnik_ACR_02_10_19_c41ac.pdf*
24. *Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / МБФ "Міжнародний фонд досліджень освітньої політики"*; за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. Київ : Таксон, 2016. 234 с.
25. Болтянська Н.І., Болтянський О. В., Подашевська О.І., Серебрякова Н.Г. & Субочев О. І. *Академічна культура в науці та освіті: причини академічної недоброчесності = Academic culture in science and education: causes of academic unfairness*. Збірник науково-методичних праць Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного. Мелітополь: ТДАТУ, Вип. 24, 2021. С. 121-128.

26. Добко Т. *Академічна культура як необхідна передумова ефективного управління сучасним університетом в умовах автономії*. Дух і літера. Спец. вип. «Університетська автономія». Київ, 2008. № 19. С. 93-102.
27. Жаров В.О. *Захист права інтелектуальної власності*. К.: Інст. інтел. власн. і права, 2004. 64 с.
28. Задорожна О.М. *Особливості комунікативної взаємодії суб'єктів педагогічного процесу в освітньому середовищі із застосуванням дистанційних технологій // Освітній дискурс : збірник наукових праць /* Голов. ред. О. П. Кивлюк. Київ : ТОВ «Науково-інформаційне агентство «Наука-технології-інформація», 2021. Випуск 33 (5). [Електронний ресурс]. URL: http://ukr.journal-discourse.com/index.php/ed_2017/article/view/331
29. Ізбюаш О.О. *Міжнародні аспекти захисту інтелектуальних прав*. LEX PORTUS, 2018. № 2 (10). С. 79-94.
30. Ковальова А. *Проблеми академічного плагіату та авторського права у цифровому просторі України*. Спеціальні історичні дисципліни: питання теорії та методики: зб. наук. пр. К., 2013. Ч. 21: *Електронні інформаційні ресурси*. С. 61–71.
31. Котенко М.В. *Місце інтелектуальної власності в системі правових цінностей: теоретико-правові аспекти*. [Електронний ресурс]. URL: <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/231735/230660>
32. Моцюк Ю. Б. *Складові нової академічної культури науково-педагогічних працівників*. Медична освіта, № 3, 2021. С. 123-128. [Електронний ресурс]. DOI 10.11603/m.2414-5998.2021.3.12324
33. Пак І. В. *Академічна культура українського студентства: фактори формування та особливості прояву: автореф. дис. ... канд. соціол. наук: 22.00.04*; Харків. нац. ун-т ім. В. П. Каразіна. Харків, 2019. 19 с. [Електронний ресурс]. URL: <http://dissertations.karazin.ua/sociology/resources/1f55e0fecf1d3b6337c9efc44623646a.pdf>.
34. *Проект Стратегії розвитку громадянської освіти на період до 2030 року*. [Електронний ресурс]. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-proponuye-dlya-gromadskogo-obgovorennya-proyekt-strategiyi-rozvitku-gromadyanskoji-osviti-na-period-do-2030-roku-ta-plan-zahodiv-shodo-yiyi-realizaciyi>
35. Сазик В. *Сучасні моделі дослідницьких університетів: витоки, стратегії розвитку та перспективи розбудови в Україні //* Ідеологія і політика, № 2, 2014. С. 25-39. [Електронний ресурс]. URL: https://www.ideopol.org/wp-content/uploads/2014/03/8_UKR-Satsyk-.pdf
36. Слободянюк О. *До питання академічної доброчесності у вищій освіті: погляд експертів США та України* [Електронний ресурс]. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. № 8, 2019. С. 23-33. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pednauk_2019_8_5
37. *Соціальна згуртованість в освіті і врядуванні (Проект SCEGES, що впроваджує ННУ ім. М.П. Драгоманова в межах програми Jean Monnet Modules)* [Електронний ресурс]. URL: <https://www.sceges.npu.edu.ua/>
38. *Стили оформлення бібліографічних посилань для міжнародних публікацій*. Ч. 1. URL: www.library.ukma.edu.ua/.../Styli_oformlennya_bibliografichnykh.
39. *Сутність і структура академічної культури (Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, за підтримки програми Еразмус+)* [Електронний ресурс]. URL: https://jmm.sspu.edu.ua/artical/seminary/kurs_ACR/Seminar1.pdf
40. Шопіна І. *Генеza правового забезпечення академічної доброчесності* [Електронний ресурс]. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Військово-спеціальні науки*, Вип. 1, 2020. С. 36-39. [Електронний ресурс]. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKNU_vsn_2020_1_10.
41. *Що потрібно знати про плагіат: посібник з академічної грамотності та етики для «чайників»*. [Електронний ресурс]. URL: http://library.kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/biblio/PDF/books_ac-gr.pdf
42. Ярошенко Т., Борисова Т. *Наукова комунікація в цифрову епоху з точки зору дослідника, видавця, бібліотекаря*. *Вісник книжкової палати*. № 4 (225). Київ. 2015. С. 44-49.
43. *Science education for responsible citizenship. Report to the European Commission of the expert group on science education*. 2015. [Electronic resource]. URL: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/a1d14fa0-8dbe-11e5-b8b7-01aa75ed71a1>.

Інформаційні ресурси:

1. Веб-портал Верховної Ради України. Законодавство України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws>
2. Наукове товариство студентів та аспіратів імені Григорія Волинка. <https://ntsa.npu.edu.ua/>
3. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського. <http://www.nbuv.gov.ua/>
4. Пан бібліотекар. Блог про бібліотечну справу та інформаційні технології. Назва з екрану. Режим доступу: www.бібліотекар.укр/.
5. Програмний комплекс перевірки наявності текстових збігів UNICHECK. <https://unicheck.com/>
6. Програмний комплекс перевірки наявності текстових збігів Strike Plagiarism <https://strikeplagiarism.com/ua/>
7. Проект сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP) - Американські Ради. Назва з екрану. Режим доступу: <http://www.saiup.org.ua/>
8. Робота з наукометричними базами даних (НІУ імені М.П.Драгоманова). <https://npu.edu.ua/nauka/naukometriia>
9. Сайт Міністерства освіти і науки України. <https://mon.gov.ua>
10. Сайт Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова. <https://npu.edu.ua/>
11. Сайт Наукової бібліотеки Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова. <http://lib.npu.edu.ua/>
12. Committee on Publication Ethics: (COPE): Promoting integrity in research publication. Назва з екрану. Режим доступу: publicationethics.org
13. Publication Integrity and Ethics. Назва з екрану. Режим доступу: www.integrity-ethics.com